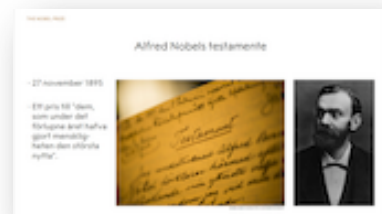

Bildspelsmanus

Nobelprislektionen – Hållbar utveckling

Alfred Nobels testamente

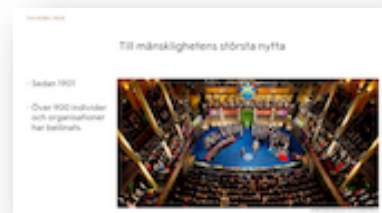
- När Alfred Nobel var 62 år gammal skrev han detta testamente. Ett år senare, den 10 december 1896, dog han av en hjärnblödning.
- I sitt testamente skrev han att en stor del av hans tillgångar skulle placeras i en fond och att den årliga räntan från fonden skulle användas till ett pris till ”dem, som under det förlupne året hafva gjort mänskligheten den största nytta.”

Fråga till eleverna: *Kommer ni ihåg i vilka kategorier priset delas ut?*
(Fysik, kemi; fysiologi eller medicin; litteratur; fred. 1968 tillkom priset i ekonomisk vetenskap.)

Till mänsklighetens största nytta

- 1901 delades det första Nobelpriset ut. Sedan dess har över 900 individer och organisationer från över 70 länder tagit emot priset.
- Det innebär att över 900 olika insatser *till mänsklighetens största nytta* anses ha gjorts. Det var det Alfred Nobel ville att Nobelpriset skulle handla om.
- Med hjälp av Nobelpriset synliggörs många insatser inom forskning och fredsarbete som har påverkat människans livsvillkor. Men hur ser våra livsvillkor ut idag? Blir världen bättre?

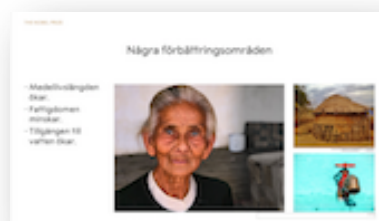
Fråga till eleverna:

- Vad tror du: Blir världen bättre?
- Fundera själv eller med närmaste klasskompis under någon minut.
- Vem vill berätta?

Några förbättringsområden

- På flera områden har världen blivit bättre:
- Medellivslängden ökar i alla delar av världen. Sedan 1960-talet har den ökat med 20 år. Idag är medellivslängden i världen 72 år.
- Fattigdomen minskar i alla delar av världen. Mellan 2005 och 2015 halverades den extrema fattigdomen (när man lever på under 1,9 dollar om dagen).
- Antalet människor som har tillgång till rent vatten har ökat, från 76% år 1990 till 91% år 2010.¹

Världens utmaningar – Agenda 30

- Trots att många av våra livsvillkor idag ser bättre ut, står mänskligheten idag inför stora utmaningar.
- Klimatförändringarna påverkar redan miljoner människor; skillnaden mellan de fattigaste och de rikaste i världen ökar; och krig och konflikter förstör samhällen och mänskligt liv världen över. Världen utvecklas inte på ett hållbart sätt.
- 2015 samlades FN:s medlemsländer för att påbörja en förändring. De antog Agenda 2030, som innehåller de globala målen för en hållbar utveckling.
- Agenda 30 är en resolution som innebär att alla medlemsländer i FN har förbundit sig att tillsammans uppnå en socialt, miljömässig och ekonomiskt hållbar utveckling.
- Med de globala målen vill man uppnå tre fantastiska saker till år 2030; **avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor i världen** och att **lösa klimatkrisen**.

Globala målen för hållbar utveckling

- Totalt finns 17 globala mål. Fråga till eleverna: *Känner ni igen några av dem?*
- De globala målen och Agenda 2030 är den mest ambitiösa överenskommelsen för hållbar utveckling som världens ledare någonsin har antagit. Med hjälp av de globala målen är vi den första generationen som kan utrota fattigdomen, och den sista som kan bekämpa klimatförändringarna.²
- Nu ska ni få titta på några aktuella områden där det finns stora utmaningar. Ni ska också få diskutera några Nobelprisbelönade insatser i förhållande till de globala målen – Har insatserna bidragit till en hållbar utveckling?

¹ "Blir världen bättre?" FN:s utvecklingsprogram, UNDP i samarbete med Staffan Landin och Mikael Botnen Diamant, <https://www.globalamalen.se/blirvarldenbättre/>

² <https://www.globalamalen.se/fragor-svar/>